זכרו תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

יו"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

פרשת וישלח
י"ז כסלו תשע"ג
גליון תקצ"ג

זמני כניסת ויציאת שבת קודש

	הדה"נ	מוצ"ש	ר"ת
בני ברק	4:14	5:16	5:48
ירושלים	4:00	5:15	5:52
בארא פארק	4:14	=	5:41
לאנדאן	3:40	4:52	5:07

שיחת קודש

מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

מוצש"ק פרשת וישלח תש"ע
בארא פארק - ארה"ב

עם לבן גרתי ואחר עד עתה (לב, ה)

וברש"י עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי וכו'.

וכבר נלאו כל חכמי לב להבין פשר הדברים מה שאמר יעקב אבינו ע"ה לעשו שהוא שמר תרי"ג מצוות אצל לבן הארמי, ולאיזהו ענין ומה טעם ששלח לאמר לו זאת.

ומובא במהר"ל זי"ע שאפי' עשו הרשע עם כל רשעתו, אבל תרי"ג מצוות נתנו בו מורא שעל ידי זה היה ירא להזיק ליעקב אבינו ע"ה, דנראה מזה כוחם של התרי"ג מצוות, אשר זיכה אותנו הקב"ה והירבה עלינו תורה ומצוות.

ועיין בשפתי חכמים דפירש שאמר יעקב לעשו "ותרי"ג מצוות שמרתי", לומר לו שכל הכוח של עשו שנתברך "ועל חרבך תחיה", הוא רק באם שיתקיים ח"ו "והיה כאשר תריד ופרקת עולו", אבל כעת ששמרתי את כל התרי"ג מצוות אין לי מה לפחד ממך. ע"כ.

והנראה עוד בזה דשלח לו יעקב להודיעו "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי", בא לומר לו לעשו שגם לבן הארמי שרצה להזיק אותי ברוחניות ובגשמיות, עם כל זאת שמרתי את כל התרי"ג מצוות, ואף לבן שביקש לעקור את הכל לא הצליח בשום דבר נגד יעקב, ולא עוד אלא דווקא שם בחשכות הנוראה ובגלות המר, הקים את ביתו עם האמהות הקדושות והעמיד את שבטי י-ה הקדושים.

וכדרשת חז"ל "**ויבוא יעקב שלם**", שלם בגופו שלם בממונו ושלם בתורתו, שלא שכח תלמודו בבית לבן. הרי לנו שלא נחסר לו כלום לא ברוחניות ולא בגשמיות.

וזאת שלח לומר לעשו שהוא ג"כ לא יצליח בשום תחבולות, לא ברוחניות ולא בגשמיות, שאפי' הגשמיות הוא מסייע לרוחניות כמובא במשנה (**אבות משנה ג פרק יז**) אם אין קמח אין תורה, היינו דהאיש הישראלי צריך גם כן לגשמיות שהיא מסייעת לרוחניות. (**ועיין בליקוטי שושנה להרה"ק הרר"א מליז'ינסק זי"ע ד"ה אשריך בעולם הזה**).

והא לך לשונו הזהב של הזוה"ק: (אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מַאי חָמָא יַעֲקֹב דְּשַׁדַּר לֵיהּ לְעֵשָׂו וְאָמַר עִם לָבָן גַּרְתִּי, וְכִי מַה עָבִיד בִּשְׁלִיחוּתֵיהּ דְּעֵשָׂו (דאמר) מִלָּה דָא. אֶלָּא לָבָן הָאֲרַמִּי קַלֵּיהּ אָזִיל בְּעַלְמָא דְּלָא הֲוָה בַּר נָשׁ דְּיִשְׁתְּזִיב מִנֵּיהּ, דְּהוּא הֲוָה חָרָשׁ בְּחֲרָשִׁין וְרַב בְּקוֹסְמִין, וַאֲבוֹי דִּבְעוֹר הֲוָה, וּבְעוֹר אֲבוֹי דְּבִלְעָם, דִּכְתִיב (יהושע יג) בִּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הַקּוֹסֵם, וְלָבָן חָכָם בְּחֲרָשִׁין וְקוֹסְמִין יַתִּיר מִכֻּלְּהוּ, וְעִם כָּל דָּא לָא יָכִיל בְּיַעֲקֹב. וּבָעָא לְאוֹבָדָא לְיַעֲקֹב בְּכַמָּה זַיְיפִין הַדָּא הוּא דִּכְתִיב, (דברים כו) אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי). עכל"ק.

***

ותדבק נפשו בדינה בת יעקב ויאהב את הנער וידבר על לב הנער (לד, ג)

אצל דינה בת יעקב נכתב בתורה הנערה חסר דהיינו הכתיב הוא נער, והנראה דהתורה הקדושה מלמדנו דעל אף שפיתה את דינה בת יעקב שהיתה בת מלך ובת קדושים האבות הקדושים, עם כל זאת התנהגה בענווה ובשפלות רוח ולא בגאות. וזה נרמז בחסר שאפילו שהיתה כולו בשלימות, הרי כאילו שהיא חסירה ואין לה במה להתגאות.

ויעזור הקב"ה שנזכה לקיים ולשמור את כל התרי"ג מצוות ללכת בדרכיו ולדבקה בו, ונזכה להאורות הגנוזים מימי החנוכה הבאים עלינו לטובה אמן.

דברי תורה

ממודרינו הגה"צ אב"ד דקהילתינו שליט"א

והיה המחנה הנשאר לפליטה (לב, ט)

ברש"י **התקין עצמו לשלושה דברים לדורון לתפילה ולמלחמה**, עכל"ק.

אולי י"ל בעזהי"ת בדרך רמז דיעקב אבינו ע"ה התקין עצמו נגד היצה"ר בשלושה דברים שהם כנגד שלושה דרכי היצה"ר להכשיל בני אדם,

דרך [א'] של היצה"ר הוא האופן שלמטרתו נברא היצה"ר, להסית את האדם לדבר עבירה בדבר שידוע שהוא עבירה, ומכריחו בכל מיני אמתלאות ואופנים לעבור בזדון על מצות בוראו, ואז פניו כפני אויב ושונא הרוצה לאבדו מב' עולמות.

דרך [ב'] הוא ששם מסווה על פניו האויבים והשונאים ועי"כ גם בדבר מצוה תורה ועבודה נועץ את טלפיו המאוסים ומביא את האדם לידי רפיון, ומונע אותו מלהתעלות בעבודת ד', ע"י שמייאשו ומכביד עליו העבודה, וכמי שרוצה בטובתו ותועלתו מסיתו שיזהר מלהתאמץ בעבודת השי"ת שלא יפול ולא ייחלש כוחו מרוב עמל ויגע בעבודת ד', או כלך לדרך שמכניס בו גאות להתפאר בעבודתו ובתורתו, ובדרך זו מראה פניו כפני ידיד ואוהב שרוצה בטובתו שלא יכבד עליו עבודת ד' ושיוכל עמוד,

דרך [ג'] הקשה מכולן הוא דרכו ברמאות ושקרים כשבא לאדם להסיתו לעבירה ע"י שמראה לו שהוא מצוה ועל המצוה מראה לו שהיא עבירה, וכדאיתא בשם **מרן הבעש"ט זיע"א** על הא דאיתא (**שבת עה.**) שוחט משום מאי חייב רב אמר משום צובע, ובתוס' שם כתבו אשוחט דעלמא קאי, ואמר מרן הבעש"ט הק' שהכוונה הוא על היצר הרע, דאיתא (**ב"ב טז.**) הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות, נמצא שהיצה"ר הוא השוחט דעלמא שנוטל נשמת האדם בשעת פטירתו, ואמרו (**סוכה נב.**) כדדרש רבי יהודה לעתיד לבא מביאו הקב"ה ליצר הרע ושוחטו בפני הצדיקים ובפני הרשעים, וע"ז הקשו שוחט דעלמא משום מאי מחייב מיתה, הרי זה היתה מטרת בריאת היצה"ר להסית את האדם לדבר עבירה, ולמה מגיע לו עונש, ותירצו משום צובע, שתפקידו הוא רק לפתות את האדם שיעבור עבירה שיודע שהוא עבירה, ואילו היה היצה"ר עושה וממלא תפקידו בנאמנות לא היה הקב"ה הורגו, אלא שהיצה"ר שינה את תפקידו ובמקום שיבוא לאדם לפתותו לעבור עבירה, הוא בא אל האדם בצביעות ובשקר להטעותו למנעו לעשות מצוה ע"י שמראה לו שהיא עבירה, וכן מסיתו לעבירה ע"י שמראה לו שהיא מצוה ולכן חייב מיתה לעת"ל, עכ"ד.

המשך בעמ' ב'

ניצוצי אש

דא"ח מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר רבינו הקוה"ט זיע"א

הצילני נא מיד אחי מיד עשו (לב, יב)

פירש"י ז"ל מיד אחי שאינו נוהג עמי כאח אלא כעשו הרשע, ע"כ. וכן פירש"י ז"ל לעיל עה"פ (**שם, ז**) באנו אל אחיך אל עשו ע"ש.

ויש לפרש עוד בזה עפי"מ שפירש"י ז"ל לעיל (**שם כט, יב**) ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא, ופי' שם וז"ל שאם לרמאות הוא בא, גם אני אחיו ברמאות, ואם אדם כשר הוא, גם אני בן רבקה אחותו הכשרה, ע"כ. והרי גם כאן אצל עשו התקין את עצמו לדורון תפלה ומלחמה כדפירש"י (**שם, ח**), והיינו דקאמר יעקב מיד אחי מיד עשו, שאם ירצה אתנהג עמו באחוה, בחינת דורון, ואם לאו אתנהג עמו כמו עשו בחי' מלחמה, וזו השיטה לימד וא"כ איך נאה לו ליעקב החתום במדת האמת כמש"נ (**מיכה ז, כ**) תתן אמת ליעקב, להשתמש במדת הרמאות ואפי' עם הרמאים, ודברי הכתוב הנ"ל עם עיקש תתפתל גופא צריך ביאור.

אבל האמת יורה דרכו ודברים גדולים שנו כאן, והוא עפי"מ דאיתא (**זוה"ק תולדות קמג.**) עה"פ (**תהלים קכ, ב**) ה' הצילה נפשי בעולמו לדבוק במדת האמת דחותמו של הקב"ה אמת, ולשנוא את השקר בתכלית כמש"נ (**שמות כג, ז**) מדבר שקר תרחק, וא"כ איך נאה לו ליעקב החתום במדת האמת כמש"נ (**מיכה ז, כ**) תתן אמת ליעקב, להשתמש במדת הרמאות ואפי' עם הרמאים, ודברי הכתוב הנ"ל עם עיקש תתפתל גופא צריך ביאור.

אבל האמת יורה דרכו ודברים גדולים שנו כאן, והוא עפי"מ דאיתא (**זוה"ק תולדות קמג.**) עה"פ (**תהלים קכ, ב**) ה' הצילה נפשי

והנה לכאורה יפלא הדבר שאם חובת האדם

המשך בעמ' ב'

ניצוצי אש
המשך מעמ' א'

משפת שקר מלשון רמיה, פסוק זה יעקב אמרה כשנכנס אצל אביו יצחק לקבל את הברכות במרמה ע"ש, ומן התימה הוא שיעקב אע"ה הולך ע"מ לומר דברים שלכאורה אינם נכונים, ומבקש ה' הצילה נפשי משפת שקר הלא זה כתרתי דסתרי מיניה וביה.

והענין יבואר עפ"י המעשה שהיה אצל **הרה"ק מרן רבי דוד מלעלוב** זיע"א עם החלבן שלא הצליח בפרנסתו, וציוהו הרה"ק לערבב כמה טיפי מים בתוך החלב ואזי יצליח בפרנסתו מהחלב, ואכן כן עשה והצליח בדרכו, וביאר בזה דבהאי עלמא דשיקרא אי אפשר להלוך עם האמת בשלימותו, דזה שייך רק בעולם האמת, משא"כ בזה העולם השקר אם ינהג עם האמת בשלימות הרי זה גופא שקר, כי האמת והשקר לא ידורו בכפיפה אחת בשום אופן שבעולם. ואשר ע"כ מאחר שעשו מכר את בכורתו ליעקב הרי הברכות מגיעות ליעקב מעיקר הדין שהוא הבכור, וכפירש"י על הפ' **(כז, לג)** גם ברוך יהי', ומזמילא אם לא היה מתנהג עם עשו ברמאות כמדתו, היו מגיעות הברכות לעשו בשקר ולא בדין, ולכן א"ל יצחק לעשו בא אחיך במרמה ופירש"י ואונקלוס בחכמתא, כי חכמה נפלאה יש כאן להעמיד את האמת על מקומו בתחבולות וערמה, אבל לא שקר ח"ו כי באמת הרי הברכות שלו הם, ויעקב איש תם יושב אוהלים **(כה, כז)**, ועל עשו נאמר **(שם, כח)** כי ציד בפיו, ועפי"ז אחז צדיק דרכו וניצול יפה יפה מרמאותם של עשו ולבן הארמי בחכמת תורתו, בענין הברכות ובענין משכורתו בצאן לבן הארמי, וזהו בחי' יעקב שלימתא שענין דורון ומלחמה אצלו חוברו יחדיו.

ואולם להגיע לזאת המדריגה לדעת להלוך בין שבילי השקר ולחתור להגיע אך ורק אל נקודת האמת, מבלי שיושפע כלל ממדת השקר המגונה, לזה נצרך הרבה תפלה וסייעתא דשמיא, ועל זאת התפלל יעקב אע"ה כשנכנס ליצחק אביו לקבל הברכות, ה' הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה, שיצליח להשתמש במדת הרמאות לעת הצורך, אבל מבלי שיתנגע כ"ש מטומאת השקר ח"ו כלל, וזהו הכוונה התקין עצמו לדורון תפלה ומלחמה, התפלה הוא באמצע, שידע תמיד להבדיל בין בחי' הדורון ובחי' המלחמה, ועל זה צריך לבקש תמיד דרך שקר הסר ממני **(תהלים קיט, כט)**, במחשבה ודיבור ומעשה ותורתך חנני, אנס"ו.

דברי תורה
המשך מעמ' א'

והנה בדרך **הא'** שהיצה"ר בא לאדם להסיתו לעבירה אז הוא בא כגבור חיל ובתוקף גדול ומעמים על האדם נסיונות, ואז ברור שצריך האדם לקום נגדו בכוח ובאומץ להתאזר ולהשיב מלחמה השערה, ובכל מיני תחבולות ישיג כלי מלחמה כלים מכלים שונים בכדי לעמוד במערכה ולנצח במלחמה, וזהו הרמז ביעקב שהתקין עצמו **למלחמה**.

והדרך הב' שבא כידיד ואוהב להכביד עליו העבודה ומרפה אותו מלהתעלות בסולם העבודה, באיצטלא כמי שדואג לטובתו, לעת כזאת יתנהג עם היצה"ר כאומנתו בערמה ובחכמה ויענה כסיל כאולתו ויעשה את עצמו כאילו מסכים עמו, וכשיראה היצה"ר ששומע בקולו ירפה ממנו ואז מיד יתחזק האדם ויוסיף אומץ בכוח בעבודתו ובתורתו, ונעתיק בזה מסה"ק **תולדות יעקב יוסף (פ' חוקת בסוף המאמר ד"ה בפסוק פ' חוקת וישלח משה מלאכים)** יסוד מוסד בדרכי העבודה, וז"ל, כי שמעתי ממורי פי' הפסוק חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, והענין כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ר"ל שלא יהיה בטוב ההוא אשר יעשה מבלי שום פניה וחטא זה א"א, וביאר כי כשעושה טוב בלי שום דבר רע מתגרה בו היצה"ר, משא"כ כשרואה היצה"ר שיש בו תועבת חלק היצה"ר, מניחו והולך לו, ואז גומר הדבר ויעשה לשמה אח"כ, וז"ש ישראל גנבים הם וכו' **(עי' ילק"ש תהילים לב)** כי צריך לגנוב דעת היצה"ר בכל דבר מצוה, וז"ש חשבתי דרכי וכו' ר"ל בכל דבר מצוה או קדושה בהתחלה חשבתי דרכי להנאתי הגשמי, ואח"כ ואשיבה רגלי אל עדותיך, ר"ל רגלי הרגל שהורגל אצלי שלא לשמה אז עשיתי לשמה, וז"ש חצות לילה אקום, ר"ל לתועלתי הגשמי כי מיד שיתעורר משינתו לש"ש אי אפשר, אלא חצות לילה אקו"ם לצרכי, ואז בדרך הטבע יכול לגבור על הטבע שינת חצות ודפח"ח, והוא כלל גדול ללמוד במחשבה זרה בתחילה או בתפילה שלא ימנע עבור זה, רק יגנוב דעת היצה"ר ואח"כ יעשה לשמה ודי בזה וכו' והוא הדרך הנכון שיתחיל שלא לשמה ויגנוב דעת היצה"ר, עכלה"ק. דרך זו היא כמראה פנים שוחקות ליצה"ר כמסכים לילך אחר עצותיו ויבא היצה"ר על סיפוקיו ומילוי משאלותיו הזדוניות, וזהו שהתקין עצמו **לדורון**.

והדרך הג' שהיצה"ר בא בדרכי שקר ומרמה, ולהטעות האדם בצביעות וברמאות ואומר על מצוה שהיא עבירה ועל עבירה שהיא מצוה, על היצה"ר הזה העיקר היא **תפילה**, כי האדם כמעט אנוס על הדבר הזה, כי הרי רצונו לעשות רצון הבורא ית', והיצה"ר פורש רשת לרגליו ללכדו במצודתו ע"י שקר וכזב, וצריך להתחנן ולבקש מאת הבורא ית"ש שלא יכשל בזה, ויזכה לראות האמת הטוב במצוה האמיתית, ואת הרע והמר בעבירה, ולא יטשטש עיניו בהיפוך הדברים האמיתיים,

וכמו שאמרו לבאר מ"ש דוד המלך ע"ה **(תהילים פו)** שמרה נפשי כי חסיד אני, ולכאורה מה ענין שמירה לחסיד דוקא, וכי בשביל שהוא חסיד נצרך לשמירה יתירה, אלא הענין הוא שאצל כלל בני אדם כשבא היצה"ר לפתותו לעשות עבירה או שלא לעשות מצוה, העצה היא משכחו לביהמ"ד, ויפתח לו את השו"ע שכתוב במפורש שהדבר הזה אסור לעשותו, ודבר זה מצוה לעשותו, ובזה נגמר הדבר בניצחון גמור בסתימת פי היצה"ר, אך אצל החסיד, היצה"ר בא אליו במרמה, באמרו שאף שלא כתוב כן בשו"ע במפורש אעפ"כ ממידת חסידות יש לעשות כן, וכן גם על מה שכתוב בשו"ע לעשות אומר לו שחסיד ראוי לו שלא לעשות כן, וגדולה עבירה לשמה וכדומה, לכן החסיד צריך שמירה יתירה מהיצה"ר, כי הלא בא אליו בדברים שלא כתובים, וזה שהתחנן דוד **שמרה נפשי כי חסיד אני**, ונצרך אני לשמירה יתירה, ע"כ. ועל הדרך זו הרמז שיעקב התקין עצמו **לתפילה**.

וי"ל גם באופן אחר שבדרך **הא'**, כשהיצה"ר בא כשונא להחטיאו, יש לפעמים שהנסיונות כה קשים ומרים אשר קשה מנשוא וכשל כוח הסבל, ולעת כזאת קשה מאד ללחום עמו מלחמה, ואז העצה נגד היצה"ר היא שלא להשיב במלחמה נגדו, אלא לברוח ממנו כמטחווי קשת, ואולי גם יאמר ליצה"ר הנני מסכים לדעתך, אך לא עכשיו, אלא לאחר זמן אעשה רצונך, ובינתיים ינוח לן היצה"ר, ואז ינצל את הזמן הזה לברוח אל ד', להתפלל ולהתחנן לו שיוכל להתגבר על היצה"ר, ויש מאמר **מהיהודי הק'** זיע"א שבשלוש שעות האחרונות קודם ביאת המשיח יהיה נסיונות קשים מאד, אשר כמעט א"א יהיה לעמוד בהם, ושאלוהו מהו העצה לעשות בזמן ההוא, וענה שהעצה היא לילך לישון ולעבור את הזמן הזה, עד יעבור זעם, ע"כ.

הלימוד מזה שיש פעמים שהנסיונות למעלה מבינת אנוש והשגת אדם, ואין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו **(ע"ז ג.)** וכל אחד לפי כוחותיו יש לו לעמוד בנסיונותיו, ומצאנו לחז"ל שאמרו **(חולין קט:)** כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה, אסר לן דמא שרא לן כבדא וכו', ובפשטות י"ל שהכוונה שהתירו לנו את כל הדומים האלו בכדי שנוכל לעמוד בנסיון בדבר האסור, וכן ביפת תואר אמרו לא דיברה תורה אלא כנגד יצה"ר, שגלוי וידוע לפני הקב"ה שאם לא יתירנו ישאנה באיסור, וכן הענין של השעיר לעזאזל הוא לתת לו חלק בכדי שלא ישתולל לקטרג וע"י השעיר משתיקין אותו, הרי לך שיש מצב שצריך לפחד ממלחמה עם היצה"ר וצריך לתת לו דורון להשקיטו, וזהו **התקין עצמו לדורון**.

ובדרך הב' שהיצה"ר בא כאוהב וידיד לעזור לו שיוכל לעמוד במצבו ולא ימוט, וע"כ הוא מצנן התלהבותו בעבודת ד' ואין השלהבת אש קודש עולה למעלה, במצב כזה כתבנו שהעצה היא דורון, וכמ"ש בספה"ק תו"י הנ"ל, אך יש גם דרך עבודה עילאית של צדיקים בזה, ללחום נגד היצה"ר בכל הכוח, ואף הביאו עצמם לידי קושי בעבודה, שיהיה להם נסיונות ויצטרכו להתגבר עליהם, וכמ"ש **במדרש שמואל (אבות פ"ב מ"א)** והוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עבירה כנגד הפסידה, שלכאורה היה ראוי לומר הוי מחשב שכר מצוה כנגד הפסידה, כי מה שהאדם מחשב בעצמו הוא הפסד המצוה ומזה הוא בא למנוע ממנה, והתנא בא להזהירו שלא ימנע, היה ראוי לומר חשוב שכרה כנגד הפסידה, ופירוש הוא ז"ל, כי הנכון בעיניו הוא כי המצוה הנעשית במחשבה היא המעולה, כי היצה"ר מעכב

המשך בעמ' ג'

~ סיפור מפסוקי הפרשה ~
לכבוד סעודת מלוה מלכה
כמים הפנים לפנים

וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפול על צווארו וישקהו (לב, ד) **ורש"י** אמר רשב"י שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו על לבו.

מעשה שסיפר **הגרי"ח זוננפלד** זצ"ל בשם הג"ר זלמן חיים ריבלין זצ"ל ששמע אותו מפי **הה"ק רבי נחום שאדיקער** זי"ע: **הג"ר** נחום לפני שעלה לארץ ישראל למד תורה אצל רב גדול בחוץ לארץ. בעירו של הרב היה איש בליעל רשע ומוסר שהיה מטיל אימה ופחד על כל אנשי העיר, והיה עושה להם צרות צרורות על ידי מלשינות ומסירות.

פעם אחת נכנס אל הרב, יהודי אחד כשפניו ובגדיו רטובים מחלבוני וחלמוני ביצים שבורות, ובקול בכי סיפר לרב: באתי מהכפר עם סל ביצים למורכם לפרנסת ביתי, לפני שנכנסתי לעיר פגש בי המסור והניח יד על סל הביצים, כשראה שלא רציתי להבין את הרמז להביא את הביצים לביתו, פקד עלי בתוקף לנושאם לביתו, כשבקשתי שישלם לי עבור הביצים, הכה במקלו על הסל והביצים נשברו ונשפכו על פני ובגדי, ובאתי אל הרב להזמין את המסור לדין תורה.

הרב ציוה לשמש שילך אל המסור להזמינו תיכף לדין תורה, השמש בהכירו את המסור ובידעו את הסכנה הצפויה אם ירגיזו אותו, ביקש להשתמט, אבל הרב ציוה עליו ללכת מיד, השמש הלך אל המסור ואמר לו שהרב מבקש שיבוא אליו להשיב על תביעת ממון שיש למישהו עליו, המסור גער בשמש וסילקו מביתו, הרב ציוה לשמש ללכת עוד פעם ולמסור לו שהרב ינדה אותו אם לא יבוא, השמש הלך שנית ואמר למסור את דברי הרב, המסור כעס מאד, הכה את השמש וגרשו מביתו.

ביום השבת כשהרב וגם המסור היו בבית הכנסת, קראו למסור לעלות לתורה, אך קודם שהספיק לברך, עלה הרב אל הבימה ואמר למסור: רשע, הרי אתה מסרב לדין תורה, ועוד יש לך חוצפה לעלות לתורה?, פני המסור חוורו, הוא ירד מהבימה בלי ברכה ואיים שבקרוב ינקום את נקמתו מהרב. עברו כמה ימים, והנה בא אל הרב יהודי מכפר אחד וכיבד אותו בסנדקאות של בנו אשר יכנס מחר בבריתו של אברהם אבינו ע"ה. הרב קיבל את הסנדקאות, לקח עמו שניים מתלמידיו אשר אחד מהם היה המספר הג"ר נחום משאדיק, והתחילו ללכת אל הכפר שבו גר בעל הברית.

כשהרחיקו מהעיר נשאו התלמידים את עיניהם וראו שהמסור רוכב על סוסו ואורב לרב. הם אמרו לרב שהמסור נמצא במרחק מה ומאיים באגרופו ומתחיל להתקרב. הרב עמד מלכת והתעמק במחשבותיו. המסור התקרב ובא, אבל ראה נא את הפלא שעשה השי"ת, כשהגיע המסור אל הרב ירד מעל סוסו ואמר לו בקול דממה דקה ובהכנעה: רבי הרשני לתת מכות לתלמידיך, השיב הרב, חלילה. המשיך המסור וביקש, הרשיני לתת להם לפחות רק סטירה אחת, ענה הרב, לא תיגע בהם יד, הרשה לי רק לירוק בפניהם, ביקש המסור.

ענה הרב, גם זה לא. אח"כ ביקש ואמר: רבי, ימחול נא לי על כל הצער ועגמת הנפש שגרמותי לו, השיב הרב, שלם בשביל הביצים ששברת, ופייס את היהודי שהעלבת, ואחר כך אמחול לך, אז הוציא מכיסו עשרה רובל ואמר, רבי, הנה עשרה רובל, נא לתת אותם ליהודי עבור הפסד הביצים, והשאר יהיה לו לפיוס. הרב קיבל את הכסף על מנת למסור אותם ליהודי, ומחל לו.

המסור הלך לו, והרב ותלמידיו המשיכו בדרכם לברית מילה, ואז שאל הג"ר נחום את רבו, רבי, בשעה שעמדתם שקועים במחשבות, מה הרהרתם, ואיך זה שהמסור פייס את הרב במקום שאיים להרגו? השיב הרב: כשאמרתם לי שאנו נמצאים בסכנה, התפללתי אל השי"ת שיעזרנו ויצילנו, וכלל גדול יש לי מרבותי, שאין לך דבר שלא נמצא בתורה, ובכל מובכה יש למצוא את העצה בתורה, והנה עזרני השי"ת שעלה ברעיוני הפסוק "כמים פנים לפנים כן לב האדם לאדם", והתחלתי לחשוב, אם הוא שונא אותי הרי זה מפני שאני שונא אותו, ומדוע אני שונא אותו מפני שהוא עבריין ולא צייתי לדינא, אז אמרתי בדעתי, אולי אפשר למצוא עליו איזה לימוד זכות כדי שתסור השנאה מלבי, ואולי אף אוכל לעורר בלבי אהבה אליו, ואז בלי ספק יעזור השי"ת שיהפך ללמוד עליו זכות, בוודאי יהודי זה נתחנך בסביבה רעה, ולא בא במגע בנעוריו עם אנשים טובים, והריהו בתינוק שנשבה, והרחמנות עליו גדולה מאד, וחשבתי כמה לימודי זכות על המסירות והמלשינות שלו, ובנוגע למעשה הביצים חשבתי, אולי היה בדעתו לשלם, ורק כשזה דרש בתקיפות התמלא כעס, ובשעת כעסו עשה מה שעשה. וכאשר הזמנתי אותו לדין, חשב שלא נכון מצד הרב שמזמין אותי בבוקר בפקודה חריפה, ואולי אם הייתי קובע לו זמן לא היה מתרגז. ובודאי יש בו ניצוץ קדוש, והראיה, שבשעה שביישתי אותו ברבים כשעלה לבימה היה יכול להכות אותי נפש, והוא לא רק שלא הכני אלא ירד מהבימה בבושת פנים, ונמצא שיש בו מדת דרך ארץ וכבוד התורה, ואולי באמת לא צדקתי בזה שביישתי אותו ברבים בבית הכנסת, והוא היה מהנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים, כזאת וזאת חשבתי עליו כמה לימוד זכות.

ובוודאי באותה שעה התעוררו אצלו מחשבות של ריצוי, והנני משער שהתחיל לחשוב, מה לי לכעוס על הרב, הלא בתור רב היה זאת מחובתו להזמין אותי לדין תורה, ומה שהעליב אותי בבית הכנסת, ודאי צדק בזה, כי הייתי צריך לבוא מיד כשהרב הזמין אותי, ומה לי עם היהודי שריסקתי לו את סלו עם הביצים, ומובן שהרב הקפיד מאד על זה, ומרגע לרגע נתקרבו הלבבות עד שכאשר עמד על ידי כבר היו הלבבות מלאות אהבה במקום שנאה וקטטה, ולכן פייס אותי ומחלתי לו.

הוסיף הג"ר נחום ושאל: רבי, אם כן איפה מדוע רצה להכות אותנו? השיב הרב, אילו גם אתם הייתם חושבים כמוני לא היה לו שום רצון להרע לכם, אבל מכיוון שחשבתם, הנה הרשע המסור הזה בא להרוג אותנו, ולבכם היה מלא כעס ושנאה עליו, לכן גם הוא שנא אתכם, ובקש ממני שארשה לו להכותכם או לכל הפחות לרוק בפניכם. ואני כמובן לא נתתי לו.

בגו צדיקיא

מעשה מהרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע
לכבוד יומא דהילולא י"ט כסלו (תקל"ג)

מעשה בבחור בשם מאיר אשר שהה את בתקופת החגים בחצר רבו, **הרה"ק רבי דוב בער, המגיד ממעזריטש זיע"א.** כשהגיעה השעה להיפרד לשלום ונתנו לו להיכנס לחדרו של הרב, הוא התלונן על קשייו למצוא אישה. בשל מצבו הכלכלי העגום איש לא הציע לו שידוך.

"לך לשלום", אמר הרבי. "ואת הצעת הנישואין הראשונה שתבוא אליך – קבל."

בדרכו הביתה לן האיש הצעיר למשך הלילה בפונדק כפרי שבו הוא מצא קבוצת לא-יוצלחים שבזבזו את זמנם בשתייה ובבדיחות טפשיות. כיוון שהיה לו קר הוא מצא מושב בפינה ליד האח הבוערת. הוא ניסה שלא להתבלט, אך הפוחחים גילו אותו וביקשוהו לדעת מהיכן הוא מגיע ובמה הוא עוסק. הוא אמר להם מהי עיר הולדתו ואמר להם שזה עתה היה אצל המגיד ממעזריטש.

"מה רצית מן הרבי?" הם חקרוהו. הוא אמר להם: "ביקשתי מן הרבי להתפלל לאלוקים שיעזור לי לפגוש את רעייתי המיועדת, ואז הוא אמר לי שאצטרך להסכים לשידוך הראשון שיוצע לי."

משמע זאת אחד מן החבורה, הוא קפץ והכריז: "מצוין! יש לי שידוך מצוין עבורך. אחותי זה עתה נתגרשה, ויש לה נדוניה של מאה רובלי כסף – והיא אפילו נמצאת כאן! אם אתה מסכים, נוכל לסגור את השידוך תיכף ומיד!"

למעשה, לאותו לא-יוצלח לא היה שום קשר לאותה אישה. היא הייתה בתו של בעל הפונדק העשיר, שנעדר מביתו באותה שעה. מאיר ענה: "טוב, אני מסכים."

הפוחח רץ לתוך המטבח, הסביר לבת את הבדיחה וביקש ממנה שתיאות לשחק עמם, באומרו שזה יהיה מצוין לעסקי הפונדק, שכן לבטח יוזמנו משקאות רבים כדי לחגוג את המאורע. בתמימותה, היא הסכימה לכך, וכאשר שבה לחדר האורחים קידמוה כולם בתרועות רמות.

כדי לכבד את החסיד הצעיר לכבוד האירוסין, הזמינה חבורת הפוחחים משקה רב. הם שתו "לחיים" ובירכו את הבחור וכל העת צחקקו מאחורי גבו. ואז אחד מהם הציע הצעה נוספת: "למה שלא נארגן אף את הנישואין מיד, נוכל לעשות מסיבה אדירה"!

אחד מחבריו התנגד לכך: "אבל אף אחד מאיתנו לא יודע כיצד לכתוב 'כתובה' ולערוך 'קידושין'."

מאיר, כששמע אותם, התנדב מיד ואמר שהוא יודע גם לכתוב את הכתובה וגם לערוך קידושין. בשומעם זאת, הם החלו לצהול אף יותר. הם לקחו מפה לבנה, קשרו אותה לארבעה מקלות מטאטא והחזיקוה מעל ראשם של בני הזוג בתור חופה. החסיד רשם את הכתובה ולאחר מכן קידש כדין את האישה שאף התבדחה עליו, כאשתו כדת משה וישראל.

רעיו נהנו כעת מן הבדיחה שלהם עד כדי כך, שהם משכו בכובעו מכל עבר, לעגו לו ללא כל מעצורים ואפילו החלו להכותו מעט. כשראה את מצב הדברים, הצעיר נמלט משם והעביר את הלילה בצריפו של אחד מן הגויים בכפר. בבוקר הוא העז להתקרב לדלת הפונדק, אך חשש להיכנס פן יחטוף שוב מכות. בדיוק באותו רגע הוא שמע את אחד המשרתים באומרו, "הנה מגיע 'אבי הכלה.'"!

הצעיר ניגש לבעל הפונדק ואמר לו, "מה שלומך, חותני, בעל הפונדק נרתע קצת. "מי זה? על מה הוא מדבר?" הוא שאל.

ביתו, שיצאה לקדם את פניו, הסבירה: "האיש הצעיר הזה שיעשע אותנו קצת, ואמש עשינו חופה וקידושין רק לשם השעשוע! אתה תשמח כשתשמע כמה אוכל ומשקאות חריפים מכרנו."

הדבר לא מצא חן בעיני אביה והוא חקר אותה כדי לגלות בדיוק מה התרחש. כאשר שמע את תשובותיה הוא צעק בחימה על מאיר: "מה עלה בדעתך להתחתן עם הגברת הצעירה הזאת? אולי הטיפשים האלה לא מבינים את ההשלכות של כתובה וטקס קידושין בפני עדים, אבל אם אתה באמת חסיד ותלמיד ישיבה כמו שאתה נראה, אז אתה בטח יודע היטב מה משמעותם. לא הבנת שהם עושים ממך צחוק"?

וכדי להבהיר את עצמו הוא סטר לצעיר התם על פניו. אולם במהרה הוא שינה את דעתו בעניין ואמר לעצמו, "מאחר שאני כבר תקוע עם הנווד הזה, אצטרך לדבר איתו בנימוס כדי שאוכל ליצאת מהסבך הזה. אחרת הוא עוד עלול לעגן את בתי לנצח."

הוא שינה את נימת דיבורו, ביקש מן הצעיר לתת לבתו כתב גירושין והבטיח לו עשרים רובלי כסף עבור הטרחה. להפתעתו, הצעיר – שהיה נראה כעני מרוד – סירב. בעל הפונדק העלה את גובה החצעה שלו מספר פעמים, אולם בכל פעם נתקל בסירוב דומה.

"אתה יכול להפסיק לשחד אותי", אמר מאיר לבסוף. "בוא ואסביר לך מה באמת קורה כאן. הרבי שלי הרה"ק המגיד ממעזריטש זיע"א אמר לי להסכים לשידוך הראשון שיוצע לי, וזה מה שעשיתי. אולי החבורה הזאת ראתה את כל העניין כבדיחה, אבל אני לקחתי את זה ברצינות. קיבלתי את החצעה בהתאם להנחיותיו של הרבי ובהחלט לא אסוג מכך ללא הוראה מפורשת מן הרבי. אם אינך מסכים לשידוך, בוא ונלך לרבי יחדיו וניתן לו להכריע."

בעל הפונדק החמום הבין שאין לו ברירה אלא לנסוע למעזריטש. בהגיעם לשם, הוא שטח תלונתו בפני המגיד. "יום אחד, כשנעדרתי מביתי, הגיע הקבצן הזה, האמין לחבורת הבדחנים שאמרו לו שבתי היא אחותם וקיבל את הצעתם לשאתה לאישה. לאחר מכן הם עשו חופה והוא נשא אותה בפני עדים! הצעתי לו מתנת כסף כדי שייתן לה גט, אבל הוא לא מסכים לכך ללא הסכמתך המפורשת. אני מוכן עכשיו להציע לו מאה רובלי כסף כל עוד יסכים לתת לבתי גט", "אני אדון בכך עם הצעיר", אמר המגיד.

כאשר חזר בעל הפונדק לאחר שעות מספר, אמר לו המגיד: "שוחחתי בענין הגירושין עם הצעיר והוא מסכים – בתנאי שתיתן לו אלף רובלי כסף. אך מה ביחס לבתך, האם לא הגיעה השעה שהיא תינשא לאיש, הרשה לי להציע לך שידוך מצוין עבורה. אני מכיר אדם צעיר, יהודי מלומד וירא שמים, המגיע ממשפחה בעלת שושלת נאה וטובה והוא עצמו איש בעל מידות ומצויין.

"אני אקבל בשמחה כל אדם שימליץ עליו הרבי", אמר בעל הפונדק, שרחש כבוד רב למגהיג המפורסם.

"לחתן המיועד יש רק חיסרון אחד", המשיך המגיד. "הוא קבצן, ובשל עוניו הוא עושה רושם עלוב. אך עכשיו הסתדר גם עניין זה. אתה רואה, זה עתה הוא קיבל אלף רובלי כסף שהוא יביא עמו לנישואין. כך לא תפסיד כלום אם "תקנה" את 'הבעל הראשון."...'

"אתה רואה", סיכם הרבי דוב בער ואמר, "אין צורך בגט ובנישואין נוספים. אני מבטיח לך: זה שידוך מן השמיים. אני מאחל לשניכם לנסוע הביתה ולשמוח בשמחתם."

בעל הפונדק לקח אל לבו את עצת הרבי וחלך הביתה בשמחה עם חתנו, ואכן הם חיו באושר ובעושר ורוב טוב.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

דברי תורה

המשך מעמ' ב'

והיצר הטוב יגבר, וכן הנזהר מן העבירה בהתגבר יצרו עליו בבחינת עריבותה משובח הוא מהנזהר בלי מחשבה, כי לפום צערא אגרא, על כן הזהיר וצווה על המחשבה, ואמר תחשוב מה שאתה מפסיד בעשותך המצוה, ותעריך למול ההפסד ההוא גודל שכרה, וכן תחשוב הנאת העבירה כנגד עונשה, עכ"ל. וכזה איתא בגמ' (ע"ז יז:) ניזיל אפיתחא דבי זונות ונכפייה ליצרין ונקבל אגרא.

ונעתיק בזה מ"ש **בשל"ה** הק' (**עשרה מאמרות מאמר שלישי ורביעי**) וז"ל, וכענין זה קבלתי מפי קדוש ה' אבא מורי זלה"ה, פירוש המאמר בחולין פרק כל הבשר (קט:), אמרה ליה ילתא לרב נחמן, מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן מוותיה, אסר לן דמא, שרא לן כבדא, נדה, דם טוהר, חלב בהמה, חלב חיה, חזיר, מוחא דשיבוטא, גירותא, לישנא דכוורא, אשת איש, גרושה בחיי בעלה, אשת אח, יבמה, גויה, יפת תואר, בעינא למיכל בשרא בחלבא, אמר להו רב נחמן לטבחי, זוויקו לה כחלי, ע"כ. וקשה, וכי אשה חשובה כמו ילתא תדבר עם בעלה רב נחמן דברים כאלה, אשר הם לפום ריהטא דברים בטלים. ולא זו אלא אף זו, שקבעו רבותינו ז"ל הדברים בתלמוד. ואין לומר שהתלמוד קבע הדברים ללמוד הדין שאמר זוויקו לה כחלי, שיוצא מזה הרבה לענין דינא, כמו שהאריכו התוספות (**שם ד"ה ההוא לקדירה**) והפוסקים (**ראה בית יוסף יו"ד סי' צ'**). דאי משום הכי, היה לו להתלמוד לקצר ולא להביא ריש הדברים.

ופירש אבא מורי זלה"ה, שמאלו הדברים יוצאים ענין גדול, והוא הדבר אשר דברתי. שבכל לא תעשה יחשוב בלבו החשק שהוא חושק לעשות, ומניח ואינו עושה בשביל כבוד שמים. כענין שאמר רבן שמעון בן גמליאל (**ספרא קדושים ט, יב**) לא יאמר אדם, אי אפשי בבשר חזיר, אבל יאמר, אפשי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי. וזהו הענין שאמרה ילתא, כל מה שאסר [לן] רחמנא שרא לן כנגדו, כדי שנטעם ונדע טעם האיסור שטעמו טוב, ונחשוק אותו ונניח האיסור בשביל כבוד הבורא. וכן טעם השיבוטא כטעם החזיר, ואז נדע שטעם החזיר הוא טוב, ונחשוק אותו ונניח בשביל כבוד הבורא. והנה אסרה לנו התורה בשר בחלב, במה יהיה לנו חשק לבשר בחלב, שנאמר שאנו מניחין בשביל כבוד הבורא. אמר להו, זוויקו לה כחלי. ומה מאד מתקו דברי אבא מורי ז"ל בפשט הזה. עכלה"ק של השל"ה.

ודבריו תואמים לדברי המדרש שמואל הנ"ל שעוצם פנימיות קיום המצוות היא ע"י הקושי והיגיעה והתגברות נגד היצה"ר, וכנגד זה הרמז התקין עצמו למלחמה, שכדי לעלות במעלות היראה צריך ללחום עם היצה"ר, ואפי' אם היצה"ר לא בא אתו במלחמה, יהיה הוא המתחיל במלחמה בבחי' כי תצא למלחמה על אויבך, ועי' מש"כ בזה בפ' חוקת בזה שהדרך הזו היא רק לקדושים אשר בארץ, אבל לאנשים פשוטים די לנו במה שנצטוינו לפרוש מן העבירה ולקיים מצוות הבורא יתברך שמו. (**וישלח תשע"א**)

הילולא דצדיקיא

יום שב"ק י"ז כסלו
- רבי יוסף יוזל ב"ר שלמה זלמן הורביץ – הסבא מנובהרדוק (**תר"נ**)
- רבי יחיאל מיכל פיצ'ניק מברזא ב"ר דוד מסטעפין (**תר"ס**)

יום א' י"ח כסלו
- רבי אברהם החסיד בן הרמב"ם ב' המספיק לעובדי ה' (**ד' תתקצ"ה**)
- רבי ארי' לייב ב"ר יוסף דרשן מפוזנא (**תצ"ז**)
- רבי שמואל שמעלקא ב"ר משה לייב מסאסוב (**תרכ"ב**)
- רבי ברוך ממעזי'בוז ב"ר יחיאל מיכל (**תקע"ב**)
- רבי ישראל מקראסילוב ב"ר נחמן מסקאלוט (**תרנ"ו**)
- רבי אליעזר זאב ב"ר יצחק מראחוב-ר"ג רוזנבוים (**תשנ"ט**)
- רבי יוסף יצחק מאווזרוטש ב"ר מנחם מנדל מליובוטש (**תרל"ו**)

יום ב' י"ט כסלו
- המגיד ממעזריטש הרבי ר' דב בער ב"ר אברהם (**תקל"ג**)
- רבי ישעי' אב"ד נאחוד מיילוב וקאלוב ב"ר מרדכי בנעט אב"ד ניקל שבורג (**תרכ"ז**)
- רבי חיים צבי עדנרייך אב"ד מאד ב"ר יעקב- קצה המטה על מט"א\ ועוד (**תרצ"ו**)
- רבי ניסן רבין חיים ראזנבוים מסיגעט ב"ר אליעזר זאב מקרעטשינוף (**תש"ז**)
- רבי חי טייב ב' חלב חטים (**תקצ"ז**)
- רבי פינחס ב"ר יעקב הכהן שטיינר ב' בריתי שלום (**תרע"ג**)
- רבי מנחם נחום טזוערסקי ב"ר מרדכי מטולא (**תרע"ז**)

יום ג' כ' כסלו
- רבי פייבוש מקרעמניץ ב"ר דב בער ב' משנת חכמים (**תקל"ה**)
- רבי משולם פייבוש ב"ר אהרן משה הלוי הלר מז'באריז ב' יושר דברי אמת (**תקנ"ה**)
- רבי בנימין זאב וזאלף סג"ל מבאלטא ב"ר שמואל – תל' ר"פ מקאריץ (**תקפ"ג**)
- רבי דב בער מאושפיצין ב' דברי צדיקים (**תקצ"ח**)
- רבי אברהם ב"ר ישראל מאיר הה"ח (**תרנ"ב**)
- רבי ברוך האגר ב"ר מנחם מנדל מויזניץ ב' אמרי ברוך (**תרנ"ג**)
- רבי יוחנן ב"ר דוד טברסקי מרחמסטריוקא-י"ם (**תשמ"ב**)

יום ד' כ"א כסלו
- שמעון בן יעקב אע"ה (**כ' אלפים ש"ד**)
- רבי יוחנן פערלוב מקארלין ב"ר ישראל מסטאלין (**תשט"ו**)
- רבי צבי פסח פראנק ב"ר יהודה לייב (**תשכ"א**)
- רבי יעקב קאפל חריף אב"ד וורבוי תל' הנוב"י ועוד ב"ר צבי מאלטענקונשטאדט (**תקצ"ו**)
- רבי יוסף ב"ר בצלאל פרסבורג אב"ד מאטערסדורף- תפארת יוסף (**תרפ"ד**)
- רבי נפתלי הלברשטאם ב"ר יחזקאל שרגא משינאווא- אילה שלוחה (**תרכ"ד**)
- רבי יעקב מאיר ב"ר חיים פאדווא מבריסק – מקור מים חיים (**תרט"ו**)

יום ה' כ"ב כסלו
- רבי אליעזר ב"ר אליה אשכנזי ב' מעשי ה' (**ה, שמ"ו**)
- רבי משה רוקח אבד"ק זבאריש זזלאכשטוב ב"ר אלעזר אמסטרדם הגאון ב' מעשה רוקח (**תקי"ד**)
- רבי פינחס מאוסטראה ב"ר יעקב (**הרב ייבי**) יוסף (**תקס"ז**)
- רבי יואל אשכנזי מזלאכשטוב ב"ר משה דוד מטולטשאווא – שו"ת מהר"י אשכנזי.
- רבי אלעזר ב"ר משה אליקים ברויה מקוז'ניץ (**תרכ"ג**)
- רבי יחזקאל ב"ר משה פאנעט ב' כנסת יחזקאל מדעש (**תר"ג**)
- מגיד המישרים רבי שבתי בנימין ב"ר אריה יודלבין (**תשנ"ז**)
- מגיד המישרים רבי שלום מרדכי ב"ר יצחק הכהן שבדרון (**תשנ"ח**)
- רבי חיים כסאר זקן רבני תימן (**תשנ"ח**)

יום ו' כ"ג כסלו
- רבי אברהם אלימלך שפירא מגרודז'ינסק ב"ר ישראל התן ר"י מקוזניץ (**תשכ"ז**)
- רבי יחיאל מיכל מגלינא ב"ר משה – התן ר"מ מפרמישלאן (**תרכ"ז**)

תורת אמת פנינים על הפרשה מספה"ק
בענין 'עשו הוא הסטרא אחרא' – היצה"ר הצובע עבירה למצוה

הצילני מיד אחי מיד עשו (לב,יא)
דעשו הוא הסטרא אחרא (**זוה"ק ח"ג קפה**) הוא מלאך המות הוא היצר הרע, ובקשת יעקב אבינו היתה **הצילני נא** שלא יהיה עשו **אחי**, וזהו **מיד אחי מיד עשו** שלא יתגלגל שהצר הרע יהיה אחי, שפעמים ח"ו היצר הרע מסית לעבירה, ולעין אדם מראה מצוה ועל דרך זה מתקרב לאדם ללכדו במהרה לעשות עבירה, והבן. (**קדושת לוי**).

כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך (לב,יח)
הג' שאלות אלו נגד הג' דברים שכתוב באבות (**פ"ג מ"א**) הסתכל כו', כי גם עשו הרשע שואל אלו השאלות להביא לאדם עצבות גדול, ועל ידי זה לא יעשה כלום וזהו מאין באת זהו **למי אתה**, הלא מטיפה סרוחה הנך ואיך אפשר לך להגיע שתהיה עבד נאמן להשי"ת. **ואנה תלך** כמו לאן אתה הולך למקום עפר ורימה, ועל ידי זה משליך עצבות על האדם שלא יעבוד עבודת הקודש בשמחה. **ולמי אלה לפניך**, במה נחשבים מעט כוחותיך שתוכל לזכות בהם בעת דין וחשבון. **ואמרת לעבדך ליעקב וגו'** (**פסוק יט**), אין בזה בזכות מה שנתקבל ברצון עבודתינו, רק בזכות אבות הקדושים היא, מנחה שלוחה לאדון הכל ב"ה, שמאהבת אבות מקבל עבדות בניהם כמנחה. [או הכוונה **לעבדך יעקב** על ידי הביטול לכלל ישראל שחביבין לפניו ית', **מנחה הוא** המעט שבא במסירות נפש חשוב לפניו יתברך, כמו שא' (**מנחות קד:**) מי דרכו להתנדב מנחת עני, מעלה אני עליו כאלו הקריב נפשו] **והנה גם הוא אחרינו**, כמאמרם ז"ל (**יומא לח:**) הבא לטהר מסייעין אותו וכשבאים במחשבה הג' שאלות יש להסתפק אם הם מהיצר טוב או מהיצר רע, ונצרך לזה סייעתא דשמיא שיהיה מבין מי מעוררו, על זה מברכין בכל יום ומבקשים בינה להבחין בין יום ובין לילה. (**חידושי הרי"מ**)

ויצו גם את השני וגו' במוצאכם אותו (לב,יט)
כי כשרואה יצר הרע שאין ביכולתו להטעות אותו לדרך הרע, אז מראה לו על עבירות שהא מצוה, שחושב שאפשר שבזה יטעה אותו, ועל זה אין שייך **יפגשך** שהוא מסתיר את עצמו, רק **במוצאכם אותו** שצריך להיות כמו מציאה שבא שלא מדעת, והוא שיסתכל בלבו על המצוות אם אין בהם עבירות ואז הוא מכל וכל מן הקדושה, ואז הוא על השלימות. (**בית פנחס**).

ויאבק איש עמו (לב,כה)
עיין רש"י ובחולין (**צא.**) **חד אמר כעכו"ם נדמה לו וחד אמר כתלמיד חכם**, ובהגדת שם משמואל (**דף קל"א ט"ב ד"ה ונראה**) הביא בשם אביו הגאון הק' בעל אבני נזר ז"ל ששני מיני יצר הרע יש אחד שמתחפש בלבוש תלמיד חכם ומראה פנים לעבירה שהוא עוד מצוה, ושני שבא כגוי ומסית לעבירה אף שיודע שאסור וכן בברכות (**סא.**) **רב אמר יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין מפתחי הלב, ושמואל אמר כמין חטה הוא**, היינו שרב דיבר מיצר הרע שנדמה לו כגוי שמסית דבר איסור אף שמאוס כזבוב, ושמואל כחטה שנותנת דעת לאדם כמאמר חז"ל (**ברכות מ.**) אין התינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן והיינו שבא לאדם בטענת שכליות וכתלמיד חכם נדמה לו (**פרדס יוסף**)

וישאל יעקב וגו' למה זה תשאל לשמי (לב,כט)
ופירש רש"י אין לנו שם קבוע משתנין שמותינו לפי מצות עבודת השליחות שאנו משתלחין, זהו שאמר **אין לנו שם קבוע משתנין שמותינו, היינו לפעמים רע או שונא**, לפי השליחות שאנו משתלחין, היינו כשבא להמון עם בדמות יצר הרע נקרא רע או שונא כמובן וכשבא לתלמיד חכם בדמות יצר טוב.

*

וזה מה שאי' בפסוק בפרשת ויצא **ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי** יש לומר בדרך רמז, ויתכן זהו שהיה קליפת לבן הארמי מסטרא דיצר הרע הנקרא צפוני והיינו כנודע אומרם ז"ל (**סוכה נב.**) **שבעה שמות יש לו ליצר הרע ואחד מהם הוא צפוני** עי"ש. והענין שנקרא צפוני משום שלפעמים בא היצר הרע אל האדם בצפון ובסתר בדמות יצר טוב שלא ירגיש שהוא היצר הרע, ומראה לו על עבירה שהוא מצוה, וזהו שנקרא ארמי לפי שהיה צבוע ורמאי לבא אל אדם בהחבא וברמאות בדמות יצר טוב לרמות אותו על עבירה שהיא מצוה ומילי דחסידות וזה פי' נטל ממנו כח הזה של פיתוי היצר ברמאות בדמות יצר טוב.

*

וכענין זה שמעתי בילדותי מפי חסיד אחד ששמע מפה קדוש הרב הצדיק מו"ה **צבי אלימלך מדינוב** זצוק"ל, שאמר בדרך צחות על הכתוב (**תהלים פו,ב**) **שמרה נפשי כי חסיד אני**, והקשה וכי אם אינו חסיד אינו צריך שמירה. אלא דהנה אמרו חז"ל (**סוכה נב:**) אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש, והענין הוא כך, דהנה הרשע הזה שיודע וראה שהיא עבירה והוא עובר ועושה, ממנו אין לדבר כי לא דברה תורה במתים (**עיין מדרש משלי פי"ז**) רק לפעמים היצר הרע בא בדמות יצר טוב ומראה לאדם על עבירה שהיא מצוה, על הא דאמרו רז"ל (**סוכה נב:**) **אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש**, פי' אתה אומר שהיא מצוה בא עמי לבית המדרש והראה לי את הדין הזה בשלחן ערוך. והנה זאת היא באיש פשוט, אבל חסיד היצר הרע משיב לו אף שאין הדין כתוב בשלחן ערוך הנה חסיד אתה עשה לפנים משורת הדין (**עי' ב"מ ל:, רד"ק תהלים ד,ד**) ואין עצה רק להתחנן לפני השי"ת שישמרהו ויצילהו מידו, זהו שמרה נפשי כי חסיד אני דייקא כאמרו עכדה"ק.

*

וכן נודע בשם מרן **הבעל שם טוב הק' זיע"א, שוחט משום מאי מחייב רב אמר משום צובע (שבת עה.)** ופירשו התוספות (**ד"ה שוחט**) אשוחט דעלמא קאי, ואמר הבעל שם טוב היינו היצר הרע כמבואר בספר אורח לחיים פרשת לך (**ד"ה הפרד**) עי"ש.

ועפ"י האמור יבואר היטב התפלה שאנו מבקשין ב'אב הרחמים' שאחר פתיחת הארון **ויגער ביצר הרע מן הנשואים כו'** שלכאורה אינו מובן, מהו הענין היצר הרע עם הנשואים ומהו השייכות כתיב (**ויקרא ד,כב**) אשר נשיא יחטא, והנה בוודאי אין לו להיצר הרע חוצפה לבוא אל הנשיא בדמות יצר הרע, כי יקהה את שיניו, אלא בא אליו בצפון ובסתר בדמות יצר טוב לעשות מצוה או מילי דחסידות כנ"ל, וכמבואר בכתר שם טוב (**אות קיד**) **קדשי קדשים שחיטתן בצפון וקדשים קלים בכל מקום** שהיצר הרע בא אל התלמיד חכם בדמות יצר טוב לעשות מצוה מה שאין להמוני עם עיי"ש. זהו הפירוש ויגער ביצר הרע מן הנשואים היינו מבחינת יצר הרע הבא אל הנשואים, שבא אליו בצפון ובערכה בדמות יצר טוב כמאור שלזה צריך סייעתא דשמיא. (**דברי ישראל**).

*

וזהו הפי' וכוף את יצרנו להשתעבד לך אנו מבקשים מלפניך שיכנע לפנינו את היצר הרע שאומר **שרוצה להשתעבד לך** (**לקט אור הגנוז מהר"ש מבעלזא**) וזה גם מה שאנו מבקשים (**בברכת השכיבנו**) **ותקננו בעצה טובה מלפניך** כי הרבה פעמים באה לאדם מחשבה שנראית בעיניו שהיא טובה, אבל באמת הוא מצד היצר, ולכן אנו מבקשים שה' יאיר עינינו ולא יתן ליצר להטעות אותנו (**מהר"ש מבעלזא לב שמח**)

*

וכן גם מובא לבאר הכתוב (תהילים י, ג)
כי הלל רשע על תאוות נפשו שהכוונה שהיצר הרע משיאו לאדם שיהיה עניו כהלל כדי שיאמר שאין ערך למעשיו ואז מפילו לכבלי יאוש ואז יעשה עבירות ככל תאוות נפשו (**הרה"ק רבי זושא זי"ע**)

ה' לי בעזרי ואני אראה בשנאי (תהילים קיח, ז)
והוא תימה שדוד המע"ה יבקש שיראה נקמות בשונאיו, די שמן המצר יוושע ולא שיראה עוד בשונאיו, ועוד קשה שלא פירש מה שיראה בשונאיו.
אך להבין פי' זה נקדים הקדמה ידועה בענין יצר הרע אשר יש כמה דרכים לפניו:
הא' בדבר הידוע שהיא עבירה ומסיתו לעבור ויש דרך אחר לפניו שמסמא עיניו ומבלבל את האדם שיש מצוה הדבר כמו שמצינו באחי יוסף שמכרו אותו וזה היה גם פיתוי נחש לוה כמ"ש **האלשיך** עה"פ (**בראשית ג,ה**) **כי ביום אכלכם ממנו והייתם כאלקים יודעי טוב ורע** ויהיה בכם יצר הרע ותכבשו היצר ויהיה לכם שכר גדול לפום צערא אגרא, וזה היה כוונת עשיית העגל והמתאוננים וזה היה טעות שאול המלך בחמלתו על אגג וברדיפתו אחר דוד בחשבו שאין מצוה גדולה מזו רק להרוג את דוד ובזה פירשו המפרשים **פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה** דהיינו שאינו יודע לבחון איזה עבירה ואיזו מצוה, ולכן ביקש דוד המע"ה (**תהלים כג,ג**) **ינחני במעגלי צדק** דאפי' אם אדם רוצה לילך לעיר הידוע ובדרך מזומן לפניו שני דרכים ואינו יודע באיזה דרך לילך אף שכוונתו לילך לעיר הידוע ולזה צריך סיוע מן השמים שילך בדרך האמת,
וזה פירוש הכתוב **ה' לי בעזרי** היינו מה שהיצר הוא כעזר ומביאו למצוה **ואני אראה בשנאי** ר"ל זאת אוכל להבין בעצמי במה שהוא שונאי בדבר שהוא עבירה לפי דעתי ואסור. (**תפארת שלמה**).

אלה יעמדו על הברכה אשר נדבם לבם לנדב להוצאות העלון לזיכוי הרבים

ברכת מזל טוב נאמנה
ברגשי שמחה הננו לברך מעומקא דליבא לידידינו עוז הנודע לתפארת, האי גברא רבא ויקירא, בנש"ק מגאו"ת, עטרת תפארת ענף עץ אבות, ה"ה
אדמו"ר הרה"צ **רבי ברוך שלמה לייב רבינוביץ** שליט"א-
בארא פארק- ארה"ב
בן **כ"ק אדמו"ר מבאלה - רמ"א** זצ"ל
לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המופלג בתוי"ש פע"ח
ר' **אברהם אביש** הי"ו עב"ג בשעטומ"צ
יה"ר שיזכה לרוב נחת ושובע שמחות וכט"ס.
המערכת

מזלא טבא וגדיא יאה
מעומק ליבנו פנימה, קול מברכים נרימה, ונשגר זאת הברכה, לקדם הוד מעלת האי גברא רבא ויקירא, מקבל את כ"א במאור פנים ובשבח, איש האשכולות, ענוות חן וחסד על פניו שורה, שלשלת היוחסין פאר מקדושים, עוסק במלאכת הקודש במסירות נאמנה, משב"ק חביבו ונאמן ביתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א
הרה"ג מוה"ר **אלעזר אלימלך מיללער** שליט"א
לרגל שמחת נישואי הבת תחי' עב"ג בשעטומ"צ ובמז"ט ברכותינו אליו שכל משאלות לבו לטובה יתמלאו, מתוך רוב שמחה ואורה, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל ימי חייו, וביתו יהא מלא ברכת ה' על כל גדותיו, ויזכה לרוות נחת מהם ומכל יוצ"ח, ויזכו לבנות בית נאמן לתפארת אכי"ר.
המברכים מקרב לב – קהל חסידי לעלוב - המערכת

תבואתה לראש יוסף
ברגשי ידידות נאמנה, בגילה וברינה, בשפה נעימה וברורה, נביע באת השורה, ברכת מזלא טבא, לידידנו החשוב והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, שוקד על דלתי התורה והעבודה איש המעש והחסד
הרה"ג רבי יוסף דויטש שליט"א
לרגל שמחת הולדת בתו למזל"ט ובשעטומ"צ
ובהאי עידנא דחדוותא, נביע בחדא מחתא, כסא דברכתא, מלא טיבותא בשבח ושירותא, על אשר עומד הכן בכל עת ועונה להצלחת השיעורים בארה"ק ויה"ר שישרה בכל מעשה ידיו ברכה וימלא ה' כל משאלות ליבו לטובה ברוב נחת וכטו"ס.
המברכים בלוי"ח חבורות "אש קודש" בארה"ק

ברכת מזל טוב נאמנה
הננו לשגר לידידינו היקרים, נכבדים ונעלים, ה"ה
הרה"ח הרבני ר' **ברוך פינחס רבינוביץ** שליט"א – לייקווד – ארה"ב
ולבנו הרה"ח ר' **יוסף ארי' רבינוביץ** שליט"א – לייקווד
לרגל שמחת הולדת התאומות הנכדות – הבנות בשעטו"מ
יה"ר שיזכו לרוב נחת מהם ומכל יוצ"ח, ויזכו הוריהם לגדלם ולחנכם לתורה ולבעלי תורה לחופה ולמעשים טובים אכי"ר.
כעתירת המערכת

מזל טוב
הננו לברך לידידינו האברך החשוב, מחשובי אנ"ש הרב וועלוול פרידמן הי"ו- רכס שועפט – ירושלים לרגל שמחת הולדת הבת בשעטומ"צ

נודב
לרגל יום ההצלה ביום כ"א כסלו של
כ"ק הגה"ק האדמו"ר מסאטמאר זי"ע ב' "דברי יואל"
שניצל מצפרני הרשעים הגרמנים הנאצים ימ"ש
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

ברכת מז"ט
בהדרת כבוד זברוב העדצה אביע את איחולי הלבביים
להודו מעלת מורינו הגאון הצדיק
רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א
לרגל השמחה הגדולה - באירוסי הבת תחי' במזל טוב.
אלי' גוט - פלעטבוש – ארה"ב

גליון זה נודב לעילוי נשמת
האשה החשובה, יראת ה' היא תתהלל
מרת **פרומא רבקה** ע"ה בת רבי **צבי קניג** ז"ל
נפטרה כ"ג כסלו תשל"א
תנצב"ה
הונצח ע"י בנה ידידינו הגאון ר' **י. קניג** שליט"א

לזיכוי הרבים להוצאת העלון לע"נ, לרפואה או לשמחה ניתן לפנות לטלפון 052-7667563 עד יום ב' בערב

להארות הערות וכל ענין ניתן לשלוח לפקס המערכת: 077-470-3270